

H9 - Vådfodring af diegivende søer

Optimal fodring af søer og gylte i farestalden er afgørende for at opnå gode produktionsresultater.

1. Fodring før faring

- Udfodring 3-4 gange dagligt fra indsættelse.
- Vælges 4 daglige udfodringer, bør der ved restmængder højere end 25 % overvejes syretilsætning.
- Foderstyrken omkring faring bør tilpasses den enkelte besætning.

2. Fodring efter faring

- Udfodring 3 gange dagligt.
- Soen skal have ædt op ca. 30 minutter efter udfodring, tjek dette mindst én gang dagligt efter samme fodring hver dag.
- Den første uge efter faring følges vådfoderkurven, hvis søerne kan æde disse mængder.
- Efter den første uge fodres efter tilnærmet ædelyst, dvs. at fodermængden skal være sådan, at der kun ligger lidt foder tilbage på bunden af krybben ca. 30 minutter efter udfodring.

[Se i minimanualen afsnit 8, hvordan foderkurver indtastes på dit anlæg](#)

3. Ideelle fodertider

- Ved 3 daglige udfodringer i hele perioden: F.eks. kl. 7, 14 og 21.
- 4 daglige udfodringer i hele perioden fordeles ligeligt hen over døgnet.
- Del døgnrationen ligeligt på de enkelte fodringer.

4. Daglig foderjustering og tømning af krybber

- Det bør på alle hverdage være den samme person, som regulerer foderstyrke og tømmer krybber.
- Har soen levnet mere foder i krybben end billedet til højre viser, skal soen reduceres i foderstyrke, f.eks. 20-50 % og tilbage til foderkurven over 2 dage.
- Er soen mere end 7 dage efter faring og har slikket krybben blank, skal foderstyrken øges med 4 % for hver dag, den har slikket krybben blank. Overvej et maksimum.
- Undlad yderligere opregulering udover foderkurven i weekenden.
- Undgå så vidt muligt at fodre søerne i stå i farestalden, da dette kan påvirke den efterfølgende reproduktion negativt.
- Tøm krybber med foderrester i forbindelse med foderjusteringen ca. 30 minutter efter morgenudfodring og igen efter sidste fodring inden fyraften, så søerne har adgang til rent drikkevand.

[Se i minimanualen i afsnit 9, hvordan den daglige foderregulering gennemføres.](#)

Ventilsummering

Brug gerne ventilsummeringen i computeren til at tjekke søernes samlede foderoptagelse i diegivningsperioden. Målet er ca. 226 FEso efter 28 dages diegivning.

Vejledende foderkurve

Dag	FEso pr. dag
-7	3,5
-1 el. -2	3,5
0 (faring)	3,5
1	3,5
7	6,5
14	7,5
16	9,2
17	9,5
21	9,5
28	9,5
35	9,5
70	9,5

Se også bilag vedr. foderkurver, hvor der også er en foderkurve til gylte samt kommentarer vedr. indtastning af foderkurver.

Passende foderstyrke

Sådan bør foderkrybben se ud ca. 30 minutter efter udfodring.

Rent vand er vigtigt

Ved vådfoder skal søerne have adgang til rent vand. Vandventilen skal kunne yde minimum 4 liter pr. minut i hele døgnet, også under spidsbelastningsperioder.

Kommentarer til H9 - Vådfodring af diegivende søer

1.	<p>Foderstyrken omkring faring bør tilpasses den enkelte besætning. Her bør doseringsnøjagtighed, huld, faringsproblemer, antal dødfødte og farefeberfrekvens overvejes. Der er f.eks. en sammenhæng mellem både for lav foderstyrke og for høj foderstyrke med antal dødfødte pr. kuld. Søerne kan have nedsat appetit omkring faring, uden at dette skyldes sygdom. Hvis der fodres mere end 2 gange dagligt, bør den daglige foderstyrke ikke være mindre end 3,5 FEsø pr. dag pga. doseringsnøjagtigheden. Vælges 4 daglige udfodringer for at motionere søerne ekstra, bør der ved restmængder over 25 % kraftigt overvejes tilsætning af syre.</p>
2.	<p>Det er afgørende for soens efterfølgende reproduktion, at soen ikke oplever et stort vægttab i diegivningsperioden. 3 daglige udfodringer kan være med til at øge søernes foderoptagelse og dermed reducere vægttabet i forhold til 2 daglige udfodringer. Der opnås ikke betydelig højere foderoptagelse ved at gå op på flere end 4 daglige udfodringer, men ved 4 daglige fodringer motioneres soen mere og den vil også typisk drikke mere vand end ved kun 3 daglige fodringer.</p> <p>Søernes mælkeydelse er begrænset i starten af diegivningsperioden og topper først ca. 16-18 dage efter faring. Energibehovet i den første uge er derfor begrænset. Derfor skal foderstyrken sættes langsomt op i den første uge. Hvis soen fodres efter tilnærmet ædelyst straks efter faring, er der stor risiko for, at den holder op med at æde sidst i diegivningsperioden og derved vil dens samlede foderoptagelse være for lav. Det vil påvirke søernes vægt- og huldtab, grisenes fravænningsvægt samt soens efterfølgende reproduktionsresultater.</p>
3.	<p>Mange daglige udfodringer øger andelen af restmængde i foderstrengene, hvilket forringer foderkvaliteten og foderets smag pga. forhøjet indhold af eddikesyre.</p> <p>I varme sommerperioder kan fodringen sidst på eftermiddag/først på aftenen med fordel udskydes 1-2 timer, da søernes appetit reduceres væsentligt ved høje staldtemperaturer, som oftest forekommer i eftermiddagstimerne.</p>
4.	<p>Der bør kun være én person, som er ansvarlig for foderjusteringen, da dette sikrer overblikket og at historikken for den enkelte so i højere grad kendes. Undlad at stille søerne op i foder i weekenden. Det gør opsynet og weekendarbejdet nemmere, og det har ingen negativ indflydelse på soens produktion.</p> <p>Fra ca. 18 dage efter faring vil soen typisk have nået sin maksimale foderoptagelse. Den maksimale slutfoderstyrke anbefales at ligge på 8,0 FEsø/dag til fede søer og slagtesøer. Magre søer fodres efter tilnærmet ædelyst. Øvrige søer tildeles maksimum slutfoderstyrke efter formlen $3,0 \text{ FEsø} + 0,5 \text{ FEsø}$ for hver pattegris, soen ligger med. F.eks. berettiger 12 pattegrise ved soen dermed $3+12*0,5 = 9,0 \text{ FEsø/dag}$.</p> <p>Reduktion af foderstyrke kan praktiseres ved at lave en reduktion på f.eks. 20 % og lade foderstyrken komme tilbage på normalt niveau over 2 dage. Har soen levnet meget foder, skal foderstyrken reduceres med 30-50 %. Er soen holdt helt op med at æde, kan det være relevant at springe en enkelt fodring over og herefter reducere foderstyrken med f.eks. 20 % og tilbage på normalt niveau over 2 dage. Fodres soen i stå indenfor den sidste uge før fravæning, kan dette påvirke den efterfølgende kuld størrelse negativt.</p> <p>En god arbejdsrutine omkring morgenudfodringen er:</p> <p><i>Før udfodring:</i> Hvis der er foder eller meget vand i krybberne, tømmes disse. Søer, som har levnet foder, skal evt. springe morgenfodringen over.</p> <p><i>Under og efter udfodring:</i> Kontrollér, om alle søerne får foder og om de rejser sig op Ca. 30 minutter efter udfodring justeres foder på de relevante ventiler</p> <p>Vand er vigtigt, da for lidt vand sænker foderoptagelsen og mælkeproduktionen. Det er ikke unormalt med et vandforbrug hos diegivende søer på 35 liter vand dagligt inkl. vandet i vådfoderet, men der ses store individuelle forskelle. Selv om størstedelen af vandet tildeles via vådfoderet, er det stadig afgørende for søernes sundhed og mælkeproduktion, at de har adgang til rent drikkevand.</p>